

THEMA:
ICT

MARENLANDMAGAZINE NO. 7

Vierde jaargang | juni 2015

In dit nummer:

Wat doet de werkgroep ICT van Marenland?

Huisvesting scholen in verband met toekomstige aardbevingen

Leren met en over ICT op obs De Vuurvlinder

Hoe zien kinderen het gebruik van ICT op school?

Mediaopvoeding

De leukste apps voor op de achterbank

GEACHTE OUDER(S),

Enige weken geleden was ik op een verjaardagsfeestje met erg veel senioren. Gesprekken over computers verliepen moeilijk, het woord ICT kenden ze niet. Ik ben gaan googelen. Er dreigt een kloof te ontstaan tussen mensen die wel en mensen die niet handig zijn met de computer. Dat staat in het jaarverslag van de Nationale ombudsman aan de Tweede Kamer. Volgens waarnemend ombudsman Van Dooren lopen veel burgers vast op de digitale snelweg. Behalve dat niet iedereen even handig is met de computer, bevatten websites soms onduidelijke informatie, laat de gebruikersvriendelijkheid te wensen over en zijn er vaak storingen. "Een vergissing op internet is geen fraude", staat op google te lezen.

De leerlingen op onze scholen zijn nog lang geen senioren, maar misschien wel hun opa's en oma's. De leerlingen op onze scholen zullen vast handig zijn met de computer en zullen niet vastlopen op de digitale snelweg. Toch denken we dat we op scholen nog veel meer kunnen doen met ICT en de vaardigheden die ontwikkeld kunnen worden. Binnen onze organisatie heeft een groep mensen zich ingezet om de kansen en mogelijkheden te gaan benutten. In dit Marenland Magazine kunt u als ouders kennismaken met de eerste resultaten.

Ik wens u veel leesplezier, veel ICT-plezier en straks een fijne vakantie.

Dick Henderikse,
Algemeen directeur Marenland

WAT DOET DE WERKGROEP ICT VAN MARENLAND?

ICT is niet meer weg te denken uit het onderwijs van alledag. Het vervangt het traditionele onderwijs niet, maar vult het wel aan. Methodes worden gedigitaliseerd, werkstukken worden op de computer uitgewerkt, filmpjes van het internet ondersteunen de traditionele lessen en ga zo maar door. Omdat er steeds vernieuwingen blijven komen op het gebied van ICT en de (wettelijke) eisen voor het aanleveren van informatie via de digitale snelweg toenemen, is het voor een organisatie als de onze noodzaak om de ICT-ontwikkelingen te volgen en bij te blijven. Dit alles is de aanleiding geweest om enkele jaren geleden de werkgroep ICT in het leven te roepen.

INHOUD NO. 6

Rubrieken

- 3 Dé basis voor ontwikkeling
- 5 Marenland Nieuws
- 8 Toekomst ICT
- 10 Ouderbetrokkenheid
- 11 Onderwijsland
- 14 Ouder & Kind
- 16 Info en tips

DÉ BASIS VOOR ONTWIKKELING

De ICT-werkgroepleden: Van links naar rechts: Albert Kuiper, Peter Lunshof, Inge Lap, Renzo Niehof, Ronald Kuiper, Liesbeth Melles, Jeroen Doornbos, Christa Reudink. Niet op de foto, maar ook lid van de ICT-werkgroep: Dick Henderikse, Edward van der Beek, Arjan Metz, Edie Bunt (Picto), Markus Wiering (Picto), István Lahpor, Hannie Leistra.

* N-Computing is een oplossing om met meerdere gebruikers een computer te delen. Elke gebruiker heeft zijn eigen beeldscherm, toetsenbord en muis maar hebben slechts één pc nodig.

Werken aan de basis van digitaal onderwijs

De werkgroep heeft zich in eerste instantie gericht op alle noodzakelijke ICT-werkzaamheden als basis voor het verder uitbreiden van het digitale onderwijs. Je kunt hierbij denken aan het vervangen en/of verhogen van internetverbindingen, vervangen van oude servers en aanleggen van zogenaamde draadloze 'hot spots' in de scholen.

Daarnaast is de samenwerking met PICTO (Platform Informatie Communicatie Technologie Onderwijs) gestart om in gezamenlijkheid beter, sneller en goedkoper in te kunnen spelen op alle ICT-veranderingen om ons heen. De invoering van N-Computing* op onze scholen is een voorbeeld van deze samenwerking.

Al deze werkzaamheden zijn, op enkele kleine wijzigingen na, afgerond en de samenwerking met PICTO is succesvol gebleken.

Vervolgstappen

Eind 2014 is de werkgroep ICT zich gaan oriënteren op de vervolgstappen in het project en dit heeft geresulteerd in het definiëren van vier aandachtsgebieden (deelprojecten).

1. Out of the Box

Deze projectgroep zoekt naar nieuwe ontwikkelingen op het gebied van ICT en onderzoekt de bruikbaarheid ervan voor het onderwijs. Daarnaast zal de projectgroep in de toekomst een belangrijke rol gaan spelen in het ondersteunen en begeleiden van ICT-(innovatie)trajecten.

Peter: "Een van de plannen is om te onderzoeken hoe we een 3D-printer en een 3D-bril kunnen toepassen in ons onderwijs."

2. Applicatielandschap

De focus van deze projectgroep ligt op het vervangen van oude en/of niet meer in gebruik zijnde software (methoden). Ook richt deze projectgroep zich op het definiëren van richtlijnen en eisen voor de aankoop van nieuwe software. Dit alles om daar waar noodzakelijk de integratie in de ICT-systemen van Marenland te kunnen garanderen. In de toekomst zal deze werkgroep, naast de reeds bestaande werkzaamheden, zich meer en meer gaan richten op de vraag hoe ICT ondersteunend kan zijn aan het onderwijs in zowel de onderbouw als de bovenbouw.

Christa: "We vragen ons af of het gebruik van applicaties meer tijdswinst en een hoger leerrendement kan opleveren."

3. 21e eeuwse vaardigheden

Technologie heeft de manier waarop we samenwerken en leven enorm veranderd. Nieuwe functies ontstaan en vragen om andere of nieuwe competenties, de zogenaamde 21e eeuwse vaardigheden. Deze projectgroep gaat zich richten op de vraag op welke wijze je deze vaardigheden kan inbedden in het onderwijs.

21e eeuwse vaardigheden zijn onder andere samenwerken, creativiteit, ict-geletterdheid, communiceren, probleemoplossend vermogen, kritisch denken en sociale en culturele vaardigheden.

Liesbeth: "We hebben onder medewerkers een vragenlijst uitgezet om te peilen in hoeverre er behoefte is aan scholing om kinderen deze vaardigheden aan te leren."

4. Communicatieplatform

Deze projectgroep heeft de focus op digitale communicatie. Hoe en op welke wijze communiceren wij als collega's onderling, met leerlingen en ouders? Welke digitale middelen/randvoorwaarden zijn hiervoor noodzakelijk? De projectgroepen zijn inmiddels hard aan het werk en

Renzo: "We gaan een webbased platform aanbieden waarop leerkrachten kennis en ervaringen kunnen uitwisselen."

de eerste resultaten zullen binnenkort zichtbaar worden.

Namens de werkgroep ICT,
Ronald Kuiper

HUISVESTING SCHOLEN IN VERBAND MET TOEKOMSTIGE AARDBEVINGEN

De gemeentebesturen van de aardbevingsgemeenten, alle schoolbesturen uit deze gemeenten en de NAM hebben gezamenlijk afspraken gemaakt over het programma 'Huisvesting voor scholen in Noordoost-Groningen'.

Er is een eerste stap gezet. Op dit moment worden alle (ruim 120) scholen bouwkundig geïnspecteerd door de onderzoeksorganisatie VIIA. De scholen zijn al geïnspecteerd op dreigende onveilige situaties. Hierop is meteen actie ondernomen. Op veel scholen zijn bijvoorbeeld de schoorstenen vervangen en loszittende zaken aan de buitenmuren beter vastgezet. De tweede stap bestaat uit het maken van een uitgebreid inspectierapport voor alle scholen, waarin de toekomstige aardbevingsbestendigheid wordt berekend. Dit rapport is in de herfst klaar. Dan is ook duidelijk of en hoe scholen eventueel bouwkundig versterkt moeten worden.

In een aantal aardbevingsgemeenten is er een projectgroep onderwijshuisvesting die, wanneer dat van toepassing blijkt te zijn, de bestaande huisvestingsplannen gaat koppelen aan de eventuele plannen voor het bouwkundig versterken. Na het verschijnen van de uitgebreide inspectierapporten verwachten we in hoog tempo per gemeente besluiten over de huisvesting van de scholen te kunnen nemen.

In het dorp Loppersum loopt voor de schoolgebouwen van de Beatrixschool en De Roemte een pilot. De plannen voor deze scholen lieten zien dat het bouwkundig versterken van deze gebouwen zo ingrijpend is, dat er tijdens die werkzaamheden niet tegelijkertijd les gegeven kan worden in de school. Voor deze twee scholen en de kinderopvang Kids2B is een tijdelijke school geplaatst, waarin de kinderen sinds 20 mei 2015 naar toe gaan. Meer informatie over het bouwkundig versterken vindt u via de link: <http://www.namplatform.nl/bouwkundigversterken/bouwkundig-versterken-scholen-2.html> Ook is er een filmpje te zien via <http://www.namplatform.nl/mediatheek/videos.html>.

Dick Henderikse

NIEUWE E-MAILADRESSEN VOOR MEDEWERKERS MARENLAND

Vanaf 1 augustus 2015 gaan alle medewerkers van Marenland gebruik maken van een zakelijk e-mailadres. Door gebruik te maken van dit e-mailadres in de communicatie met medewerkers, leerlingen, ouders en leerkrachten wil Marenland op een herkenbare, veilige en betrouwbare wijze de informatievoorziening borgen. Vanaf 1 augustus krijgt u als ouder/verzorger hiermee te maken. Het e-mailadres is herkenbaar en als volgt opgebouwd: naam@marenland.org. Bijvoorbeeld jossligter@marenland.org.

MARENLANDNIEUWS

LOGO MARENLAND VERDER UITGEWERKT

Het logo dat Marenland al geruime tijd gebruikt is een beetje aangepast en verder uitgewerkt in de huisstijlmiddelen. Briefpapier, enveloppen, visitekaartjes; overal werd het doorgevoerd. Ook het gevelbord (lichtbak) van het onderwijsbureau werd vervangen door een nieuwe.

REISVERSLAG STUDIEREIS LONDON WERKGROEP ICT

In januari heeft een afvaardiging van de werkgroep ICT Londen bezocht. Het doel van de reis was tweeledig: een bezoek brengen aan de BETT-show en rondkijken bij diverse onderwijsinstellingen. De BETT-show (British Educational Training and Technology Show) is een beurs, waar professionals en geïnteresseerden kennis kunnen maken met de nieuwste ontwikkelingen op het gebied van onderwijs ondersteund door techniek (ICT). Ons reisverslag:

Woensdag 21 januari

Na een vlotte reis arriveren we om 10.00 uur Engelse tijd in Londen. Nadat we zijn ingecheckt in ons hotel in het centrum en hebben geluncht, gaan we naar een keynote sessie van Pedro de Bruckere. Pedro is onderzoeker en pedagoog aan de Arteveldehogeschool in Gent en doceert aan de Universiteit van Antwerpen. Op geheel eigentijdse wijze neemt Pedro ons mee in zijn visie op het hedendaagse onderwijs en de uitdagingen die het met zich meebrengt. Daarna nemen we deel aan verschillende internationale werk/infosessies van onder andere scholen uit Finland en Denemarken. Aansluitend is er een kennismakingsdiner in het hotel, waar oude vriendschappen worden hernieuwd en kennis en ervaringen met elkaar worden gedeeld.

Donderdag 22 januari

Op de tweede dag bezoeken we verschillende scholen, waaronder de Prince of Wales Primary School. De school heeft 660 leerlingen en 136 medewerkers, van directeur tot tuinman. Wat meteen opvalt op scholen in Londen is de beveiliging. Als bezoeker dient men altijd aan te belten, in te tekenen en te wachten tot de deur naar de lokalen elektronisch geopend wordt. We worden zeer hartelijk ontvangen door een Deputy Head teacher. De school heeft een redelijk aantal computers, smartboards, laptops en tablets. Ze maken gebruik van tabletkasten, waarin de tablets 's nachts worden opgeladen. Elke groep beschikt over een smartboard. Dit wordt tijdens ons bezoek gebruikt als bord door de leraren en leerlingen. Alle klassen hebben ook een 'visualizer' om tekeningen of andere objecten zichtbaar te maken op het bord. Ze maken hier veel gebruik van. We vinden de ICT-mogelijkheden op de school niet spectaculair. Er wordt wel veel aandacht besteed aan het programmeren. Een verplicht item in het lesprogramma.

In de middag gaan we naar de Lavender Primary School. Ook deze school heeft rond de 600 leerlingen. Op het grote plein voor de school zijn kinderen aan het sporten. We komen binnen bij een receptieruimte, waar we gastvrij opgevangen worden door onze host Lynn Hatch.

We moeten eerst allemaal op de foto om ons te registreren en een Visitor Pass te krijgen. Het is een mooi oud schoolgebouw van twee verdiepingen. Wij starten in het computerlokaal, waar ongeveer 20 leerlingen (groep 4/5) les krijgen in (ook weer) programmeren. De computers zijn desktops en laptops. We zien geen iPads/tablets en in de lokalen zijn weinig computers. Ook op deze school geen spectaculaire ICT gebruiksmogelijkheden.

MARENLANDNIEUWS

Vrijdag 23 januari

De vrijdag staat in het teken van kennis vergaren en het bezoek aan de BETT-show in de wijk Docklands. In de ochtend brengt Albert Schot ons met presentaties en verschillende werkvormen op de hoogte van de laatste ontwikkelingen in het onderwijs en de rol van ICT hierin. Tevens kijken we naar de motieven voor het gebruik van ICT op zowel maatschappelijk, onderwijskundig en economisch gebied. Als laatste staat Albert stil bij de vaardigheden die jongeren nodig hebben om succesvol te zijn in de 21e eeuw, de zogenoemde 21e eeuwse vaardigheden.

Na een geslaagde ochtend is het tijd voor een bezoek aan de BETT. De beurs is ook dit jaar groots van opzet en

alle grote spelers op het gebied van ICT en ICT in onderwijs zijn present. Google, Firefly en Samsung presenteren dit jaar hun eigen 'learning platforms', waarin zij een indruk geven hoe en op welke wijze zij het onderwijs van de toekomst zien. Alle drie de leveranciers hebben een via het internet bereikbare digitale werkomgeving (classroom) gebouwd, waarin de lesstof digitaal wordt aangeboden. Begeleiding, toetsing en communicatie met leerlingen is door gebruik te maken van deze techniek niet gebonden aan tijd en plaats. De drie aanbieders spelen nadrukkelijk in op de ontwikkeling waarbij (bijna) elke leerling een eigen device heeft, waarmee hij leerstof verwerkt, deelt en presenteert. De rol van de leerkracht ontwikkelt zich in dit concept van regisseur naar coach/begeleider. Een verdere rondgang over de beursvloer laat een overvloed zien aan aanbieders van digitale schoolborden, 3D printers en digitale onderwijspakketten. Hier niet veel nieuws onder de zon. Al met al een geslaagde middag, waarbij de grootste uitdaging is om op de grote beursopervlakte de voor Marenland relevante informatie te vinden.

Zaterdag 24 januari

De zaterdag wordt door iedereen gebruikt om Londen te bezichtigen en souvenirs voor thuis te kopen. Aan het eind van de middag reizen we af naar Heathrow voor onze terugreis naar Nederland. Om 21.10 uur landen we geheel volgens schema op Schiphol.

Ronald Kuiper en Renzo Niehof

HOE ZIEN KINDEREN HET GEBRUIK VAN ICT OP SCHOOL?

De leden van de ICT-werkgroep vroegen aan kinderen van diverse Marenlandscholen hoe zij het gebruik van ICT op school in de toekomst zien. Een verrassend resultaat! En bruikbaar ook voor de verdere vormgeving van ICT in het onderwijs.

Mobiel bereikbaar, maar niet onder schooltijd

Vind je dat je in de klas mobiel bereikbaar zou moeten zijn? Ilona (groep 7): "Nee hoor, geen gebel of ge-app onder schooltijd. Je bent hier toch om iets te leren. Ik zeg nu ook tegen m'n moeder dat ze me pas na 14.00 uur mag bellen." Anna (groep 8): "Ik hoef niet bereikbaar te zijn op school, want ik ga toch alleen maar spelletjes doen."

Gamen, ja, maar alleen als je er iets van leert

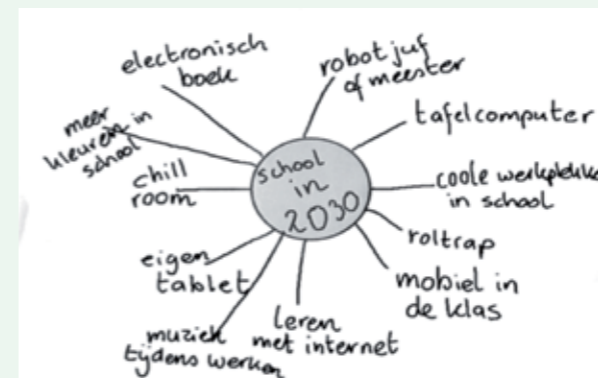
Zou je meer willen gamen in de klas? Jamie (groep 7): "Wij werken op school met Mine-craft. We gebruiken het voor rekenen en om dingen na te bouwen. Zo onthoud je dingen beter en gaat het meer leven. Ik zou niet nutteloos een huisje willen zitten bouwen. Gamen op school is leuk, maar ik wil er dan wel wat van leren." Anna (groep 8): "Leerspelletjes op school moeten kunnen, maar schietspelletjes en beautyspelletjes zijn voor thuis".

Gamen in de pauze?

Lieke (groep 5): "In de pauze moet je gewoon kunnen gamen." Bauke (groep 4): "Gamen op school kan best wel, want we hoeven toch niet de hele dag te werken." Jelmer (groep 4): "Als we mogen kiezen vind ik dat je best mag gamen op school." Pascha (groep 7): "Na de les of in de pauze moet kunnen. Zo kun je je hoofd leeghalen voor de volgende les." Indy (groep 5): "Ik vind dat je tijdens de pauze niet mag gamen, anders kom je niet buiten."

Leren programmeren is leuk, omdat je dan je eigen website kunt bouwen

Jesse (groep 4): "Ik zou willen programmeren, want als ik weet hoe ik een website moet bouwen kan ik thuis mijn eigen website maken." Dim (groep 7): "Een eigen website maken is leuk, dan kan ik al mijn stopmotionfilmpjes erop zetten."

oefeningen, want dan kun je thuis ook oefenen. Anders doe je toch niets nuttigs." Elza (groep 5): "Als ik iets moeilijk vind, wil ik graag leerzame programma's op de computer, zodat ik thuis extra kan oefenen." Ilona (groep 7): "Ik vind het leuk om thuis topo te oefenen op de computer." Bauke (groep 4): "Als ik thuis ben wil ik vrije tijd. Je moet dan gewoon kunnen spelen."

Les via Skype?

Zou je wel thuis (via Skype) les willen krijgen van meester of juf? Lucas (groep 7): "Ik wil geen les via Skype, want dan zie ik mijn vrienden niet meer." Judith (groep 7): "Ik wil geen les via Skype, want dan kan juf alles horen wat ik fluister". Bo (groep 7): "Als de verbinding met

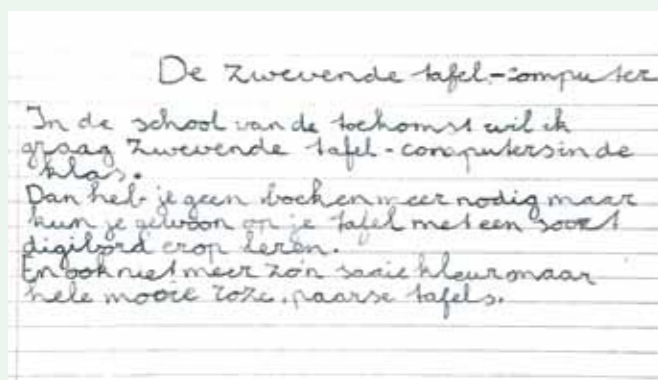
Skype goed was lijkt me dat wel leuk". Bauke (groep 4): "Dat kan toch helemaal niet. Mijn vader en moeder werken en ik mag nog niet de hele dag alleen thuisblijven. Het lijkt mij ook niet gezellig."

Meer werken met de iPad/tablet, maar niet alles ermee doen

Vind je dat je op school veel meer op de iPad/tablet zou moeten kunnen werken? Anna (groep 8): "De leerboeken moeten wel blijven, maar we moeten tablets gebruiken als schrift." Stijn (groep 8): "De leerboeken mogen op de iPad. Dan hoef je niet aldoor een ander boek te pakken en kun je gewoon op één knopje drukken. Lucas (groep 7): "Leesboeken kunnen wel op de tablet." Liesbeth (groep 7): "Is dat niet slecht voor je, de hele dag op een tablet zitten kijken?" Melissa (groep 4): "We moeten leren werken op een tablet, maar ook met een boek en in een schrift." Ella (groep 4): "Ik wil niet alleen maar tablets, omdat ik dan niet meer kan kleuren."

TOEKOMST ICT

Leren programmeren is nuttig voor later

Elza (groep 5): Ik wil graag leren programmeren, want als ik dan op de middelbare school kom, kan ik het al een beetje. Hendrik (groep 5): "Ik moet kunnen programmeren, want als ik later aan het werk ben en de baas ben, moet ik ook een site kunnen maken en bijhouden." Youri (groep 7): "Het kan je helpen voor later, ik wil bijvoorbeeld later games gaan maken."

Het is goed om programma's voor thuis te krijgen om extra te kunnen oefenen .. of toch niet?

Anne-Wil (groep 5): "Juf moet zorgen voor sites met

Je smartphone of iPad gebruiken om dingen op te zoeken of uit te rekenen

Ilona (groep 7): "Wij gebruiken in de klas onze smartphone om dingen op te zoeken. Meester vertrouwd erop dat we er geen andere dingen mee gaan doen, dus dat doe je dan ook niet." Ryan (groep 7): "Het lijkt mij wel handig om de iPad als rekenmachine of woordenboek te gebruiken, bijvoorbeeld als alle andere rekenmachines en woordenboeken in gebruik zijn."

OUDER OVER GEBRUIK VAN ICT THUIS VOOR SCHOOL

Lia Smit is moeder van Fern (groep 2) en Niels (groep 5). Beide zitten op obs De Vuurvlinder in Appingedam. In gesprek met Lia over het gebruik van ICT thuis voor school.

Heeft u thuis een computer met internetaansluiting?

Ja, we hebben twee laptops en een tablet.

Hoe is het ICT-gebruik thuis?

De kinderen gebruiken de laptops vaak voor schoolwerk en af en toe mogen ze op Youtube. Op de tablet staan spelletjes die we samen met hen hebben gedownload. Daar zitten ze niet dagelijks achter, behalve als er een nieuw spelletje is. We zetten de tablets ook wel uit het zicht in de kast. Dan wordt het ook minder gebruikt.

Vindt u het prettig om lesmaterialen voor uw kind te kunnen downloaden?

Ja, dat vind ik prettig. Je hebt zicht op wat er in de klas aangeboden wordt en je weet waar ze het over hebben wanneer ze met gesprekken over school thuiskomen. Daar kun je als ouder dan op inspringen.

Gebruiken uw kinderen webbased lesmaterialen om thuis te oefenen?

Ja, Niels gebruikt Muiswerk om zijn spelling te oefenen en de Digi-atlas om zijn topo te leren. Ook Fern vindt het leuk om spelletjes van Muiswerk te doen. Beide doen

Lia en Niels Smit

ze spelletjes op de thuisversie van Ambrasoft en Niels oefent zijn weekwoorden ermee. We oefenen de weekwoorden ook wel in een worddocument. Dan kan hij de woordjes typen. Dat doen we bijvoorbeeld in de keuken als ik aan het koken ben.

Vindt u dat ICT-middelen het leerproces van uw kind positief beïnvloeden?

Ja, dat denk ik wel. Vooral Muiswerk vind ik heel toegankelijk voor de kinderen en laagdrempelig. Het wordt op een leuke manier aangeboden en dat spreekt de kinderen aan.

Heeft u behoefte aan ICT-ondersteuning bij het leren van uw kind?

Wij redden ons er goed mee. Het is wel fijn dat we op school al onze vragen kunnen stellen.

Hoe zouden wij ICT nog meer kunnen gaan inzetten voor de communicatie met ouders?

Net als in het voortgezet onderwijs zou je de individuele leerresultaten van een kind moeten kunnen inzien. Je kunt dan als ouder beter inspelen op de situatie door te vragen wat hij/zij moeilijk vindt of juist niet.

Heeft u zelf nog opmerkingen of vragen over dit onderwerp?

Wij laten Niels regelmatig thuis oefenen met de lesmaterialen. Dat betekent dat er (vrije) tijd ingeleverd wordt, die ook gebruikt kan worden om te spelen. Ik merk dat je goed moet letten op wat je kind aankan. Het is belangrijk een goede balans te vinden tussen belasting en belastbaarheid. Wanneer dit in evenwicht is, gaat het leren ook gemakkelijker.

Liesbeth Melles

OUDERBETROKKENHEID

Digi-atlas is een topo oefen- en toetsprogramma, waarmee de kinderen thuis hun topo digitaal kunnen oefenen en waarmee ze vervolgens op school (op de computer) de toets kunnen maken. Ambrasoft is een digitaal oefenprogramma voor rekenen en spelling. De kinderen gebruiken dit programma op school en sinds dit schooljaar kunnen ze hierop ook thuis inloggen. Digitale taal- en rekenprogramma's van Muiswerk zoeken voor elke leerling uit wat hij al beheerst en voor welke onderwerpen hij oefenmateriaal nodig heeft. Vervolgens krijgt iedere leerling een persoonlijk oefenprogramma waar hij zelfstandig aan werkt, met duidelijke uitleg, passende feedback en een onbeperkte hoeveelheid oefenmateriaal.

LEREN MET EN OVER ICT OP OBS DE VUURVLINDER

Op obs De Vuurvlinder in Appingedam wordt er op verschillende manieren geleerd met en over ICT.

Lees hier de verhalen van verschillende betrokkenen.

LEREN PROGRAMMEREN VOOR DE FIRST LEGO LEAGUE

Henk Perdon en Wim Hommers, ook wel 'de opa's' genoemd, zijn vrijwilligers op obs De Vuurvlinder. Samen helpen ze een groepje kinderen van 9 tot 12 jaar na schooltijd bij de voorbereidingen op de FIRST LEGO League. Een wedstrijd waarin ze onder andere hun Robot Lego League via een bepaald parcours allerlei missies moet laten uitvoeren. Henk en Wim over het doel en de aanpak.

Wat is het doel van meedoen aan de FIRST LEGO League?

Henk: "We willen kinderen laten ondervinden hoe leuk het is om met techniek bezig te zijn. Maar ook hoe belangrijk techniek is en wat je ermee kunt bereiken. De LEGO League is heel aansprekend voor kinderen. Naast het programmeren van een robot, moeten ze ook een praktisch onderzoek doen naar de rol van techniek. Beide onderdelen laten ze zien op de wedstrijddag."

ONDERWIJSLAND

Julie zijn teammentor, wat houdt dat in?

Henk: "Wij bereiden de kinderen voor op de wedstrijd en verzorgen de lessen. Onze kracht ligt in de techniek. We hebben dan ook beide een technische achtergrond. Tjakk, leerkracht groep 7/8, is de teamcoach. Hij helpt ons met hoe we de kennis het beste kunnen overbrengen."

Hoe ziet jullie lesprogramma eruit?

Henk: "Er zijn twee groepjes van zes kinderen die meedoen. Ze krijgen elke week een uur les. We zijn er in maart mee gestart. Na de zomervakantie gaan we het aantal lessen opvoeren naar twee per week. Dan wordt namelijk pas bekend gemaakt wat de robot tijdens de wedstrijd in november moet kunnen en kunnen we pas echt van start met programmeren."

Wat moet de robot straks kunnen?

Henk: "We krijgen ieder jaar een nieuw wedstrijdkleed met een bepaald parcours en opdrachten die de robot moet uitvoeren. Vorig jaar moest de robot bijvoorbeeld door een deurtje heen, een bal pakken en deze in een goal gooien."

Waar zijn jullie nu mee bezig in de lessen?

Henk: "We leren de kinderen alvast te programmeren met EV3 Mindstorms van LEGO. We zijn nu bezig met hoe je de robot iets kunt laten doen. Dus welke sensor of motor je waarvoor kunt gebruiken, en welke programmasymbolen daarbij horen. Daarnaast oefenen we met het maken van berekeningen om de robot een bepaalde draai te laten maken of afstand af te laten leggen."

Kunnen leerlingen met deze kennis gemakkelijker in andere talen programmeren?

Wim: "Leren programmeren betekent dat je stapje voor stapje leert te denken. Functioneel denken noem ik dat ook wel. Dus als je goed met Mindstorms kunt programmeren, leer je ook gemakkelijk een andere programmeertaal aan."

Kan ieder kind meedoen aan jullie lessen?

Wim: "Ja, iedereen die het leuk lijkt kan zich ervoor opgeven. Voorwaarde is dat je gemotiveerd en serieus aan de slag gaat. Je kunt bijvoorbeeld niet zomaar wegblijven van een les. Daar zijn we streng in. Samenwerken vinden we ook belangrijk. Dat je met de ander overlegt over wat de beste aanpak is. Samen ben je verantwoordelijk voor het eindproduct."

Gaan jullie winnen?

Wim: "We zijn in ieder geval ambitieus. De vorige keer deden we twee missies in tweeënhalve minuut. Nu gaan we voor vier missies in dezelfde tijd!"

Henk: "Meedoen aan de FIRST LEGO League betekent dat er ieder jaar nieuwe materialen aangeschaft moeten worden. Gelukkig hebben we sponsors kunnen vinden."

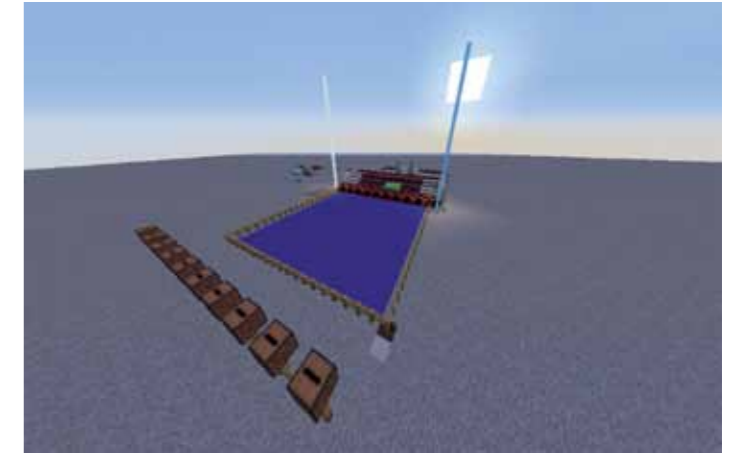
MINE-CRAFT ALS LEERMIDDEL?

Tjakko Speelman, leerkracht van groep 7/8 op obs De Vuurvlinder, vroeg zich al een tijdje af hoe je moderne media kunt toepassen in het onderwijs. "Kinderen zijn daar heel erg mee bezig, het spreekt aan. Ik wilde daarom een manier vinden om hen er iets mee te leren." Drie maanden geleden begon hij, na eerst een voorstudie te hebben gedaan ("voor mij is het ook allemaal nieuw"), voorzichtig te experimenteren met het toepassen van het programma Mine-craft in zijn lessen.

Tjakko: "Mine-craft is een programma waarmee je met een soort van legostenen van alles kunt bouwen. Het is enorm populair onder kinderen. Toen ik het een beetje onder de knie had, hoefde ik niet lang na te denken over de toepasbaarheid ervan. Je kunt er van alles mee. Bij rekenen of geschiedenis kun je bijvoorbeeld de kinderen, op schaal, plattegronden laten maken of bekende gebouwen laten nabouwen. Je kunt ze ook dingen laten ontwerpen. Ik ben gestart met twee leerlingen. Ze kregen de opdracht de Bastille (Franse Revolutie) na te bouwen. Na het doen van onderzoek (hoe ziet het er precies uit,

Lucas (groep 8) en Brian (groep 7) ontwerpen de muziekinstallatie van een muziekstadion. Lucas: "Bij Nieuwsbegrip leerden we dat veel mensen tijdens concerten gehoorschade oplopen, omdat de muziek te hard staat en omdat ze te dicht bij de geluidboxen staan. We maakten een plan voor een betere verdeling van het geluid over het stadion. Meester keurde het goed en nu zijn we het aan het bouwen in Mine-craft. Ik mail je wel een plaatje. Maar het is nog niet af, hoor!"

wat zijn de afmetingen?) en het maken van een schets konden ze met bouwen beginnen. Dat werkte goed. Ze vonden het leuk en het was tegelijkertijd erg leerzaam. Langzamerhand ben ik meer kinderen dergelijke opdrachten gaan geven. Vraag straks maar aan de kinderen wat ze allemaal gedaan hebben."

Tjakko: "Als leerkracht is het belangrijk dat je blijft nadenken over de vraag waarvoor je het programma kunt gebruiken en hoe je dat efficiënt kunt aanpakken. Daarnaast moet je ervoor waken dat kinderen zich er door hun enthousiasme niet in verliezen. Dat ze stap voor stap te werk gaan en goed plannen. Maar als je dat goed aanstuurt en in de gaten houdt, kun je kinderen er op een inspirerende manier veel mee leren."

ONDERWIJSLAND

Jamie (groep 7): "Ik heb een arbeidershuisje uit 1900 in Mine-craft nagebouwd. Voordat ik ging bouwen, heb ik eerst in boeken en op internet opgezocht hoe deze huisjes eruit zagen. Wist je dat die huisjes niet groter waren dan een vierde deel van onze klas? Ik heb er ook een bedstee in gemaakt, een wc (het was toen heel gewoon dat daar geen muren omheen zaten!) en ik heb het ingericht met de meubelen die ze vroeger hadden. Leuk is dat je er daarna in kunt rondlopen. Net of je er echt bent, een soort van ervaring."

LEREN MET JE SMARTPHONE

In groep 7/8 van meester Tjakko mogen kinderen sinds kort hun smartphone in de klas gebruiken. Gülfisan en Ilona (groep 7) maken samen een presentatie over Anne Frank. Gülfisan: "Ik zoek informatie op mijn smartphone, terwijl Ilona op de laptop werkt en alles opschrijft. Handig hoor, zo hoef je niet de hele tijd van powerpoint naar internet te switchen." Ilona: "Als we thuis informatie vinden, dan maken we notities in onze telefoon en appen we dat naar elkaar toe." Beide meiden vinden het een goede zaak dat je de telefoon ook in de klas mag gebruiken. Ilona: "Meestal ga je appen met vriendinnen, maar nu leer je ermee." Of ze niet de neiging krijgen om toch even hun Whats-app te checken? Gülfisan: "Nee hoor, meester heeft duidelijk aangegeven wat je ermee mag. Hij vertrouwt ons, dus dan doe je dat ook niet."

MEDIAOPVOEDING

Uit een recent rapport over mediaopvoeding blijkt dat ouders omgaan met media één van de moeilijkste opvoedkwesties vinden. Hoe lang mag een kind op de tablet? Hoe voorkom je dat kinderen nauwelijks nog 'gewoon' spelen? Hoe weet je als ouder wat ze zien?

Voor kinderen gewoon, voor ouders nieuw

We vinden het als ouders heel normaal om samen met kinderen een boekje te lezen of een televisieprogramma te bekijken. Maar samen op de laptop of de tablet een spelletje spelen of een filmpje kijken doen we niet zo snel, want we hebben de neiging deze 'nieuwe' vormen van media als slechter te bestempelen dan vertrouwde media. Dat komt vooral omdat de huidige ouders er niet mee zijn opgegroeid. Het is voor een groot deel van de ouders een (grotendeels) onbekende wereld. En onbekend maakt onbemind. Een groot contrast met onze kinderen, die Mine-craft en Youtube net zo vanzelfsprekend vinden als Sesamstraat. Deze onbekendheid met nieuwe mediavormen maakt het voor veel ouders moeilijk om de kinderen erin op te voeden. Want hoe maak je aan kinderen duidelijk wat wel en niet kan, of wat goed of fout is, als je niet weet wat er eigenlijk zo leuk aan is en wat ze allemaal op die tablet doen?

Meekijken

Deskundigen zijn het erover eens dat het belangrijk is om je als ouders te verdiepen in de wereld van de nieuwe media. Diepgravend onderzoek is niet nodig. Gewoon meekijken met wat de kinderen doen, samen met de kinderen dingen opzoeken of samen een spelletje spelen is voldoende. Betrokken meekijken heeft namelijk een positief effect. Hoogleraar Jeugd en Media Patti Valkenburg schrijft in haar boek Schermgaande jeugd: 'Actieve monitoring kan kinderen minder gevoelig maken voor de effecten van mediageweld, het kan de educatieve eigenschap van media verhogen en de belangstelling van kinderen voor kunst en cultuur verhogen.' Ouders kunnen hun kinderen helpen bij het ontwikkelen van 'digitaal burgerschap'. Wat doe je als je iets ziet wat je niet wilt zien? Hoe weet je of de informatie die je vindt waar of niet waar is? Hoe weer je je tegen cyberpesten? Kinderen vinden het bovendien heel leuk om samen met hun ouders bezig te zijn. Profiteer daarvan zolang het nog kan, waarschuwt pedagoog bij het Nederlands jeugdinstituut Krista Okma. Want eenmaal puber vinden ze het lang niet meer zo aantrekkelijk om samen met papa of mama achter een game te zitten.

iPad op de keukentafel

Een vader van een dochter van 7 en een zoon van 4 vindt de iPad een uitkomst. 'Het is een bibliotheek in zakformaat. Op ieder gewenst moment kan je een filmpje over de natuur aanzetten of iets opzoeken wat je niet weet.' De iPad ligt er dan ook standaard op de keukentafel. Deze vader ziet de nieuwe media als een modern middel om kinderen iets nieuws te leren. 'Het barst op internet van de leuke apps en spelletjes voor kinderen. Spelletjes waarbij je dingen moet oplossen, taaldingetjes, constructies uitdenken. Ik zie dat de nieuwe media dingen teweegbrengen bij kinderen waarvan ze later profijt hebben.' Hij vindt het daarom erg belangrijk om kinderen te stimuleren de iPad op een goede manier in te zetten. Regels heeft deze vader niet echt. 'Het moeilijke aan nieuwe media is dat het nooit ophoudt. Je moet de kinderen dus leren het af te sluiten en even iets anders te doen.' Maar het gaat deze vader er vooral om dat ze er nuttige dingen mee doen. Hoe lang ze erachter zitten vindt hij minder relevant.

Geen vaste regels

Belangrijke boodschap van veel deskundigen is dat vaste regels rond het gebruik van de tablet niet werken. Vaak zijn ze namelijk niet helder, voor ouder en kind. Neem afspraken over tijdsduur. Gaat de tijd die een kind op school aan de tablet besteedt af van de tijd die thuis eraan besteed mag worden? Het is daarom veel belangrijker om te weten wat kinderen op de laptop of tablet doen en daarin te begeleiden en te sturen. Zonder uiteraard uit het oog te verliezen dat er meer is dan de tablet.

Websites met handige (opvoed)tips

Er zijn veel websites over opvoeden en media.

Een paar tips:

www.mediawijsheid.nl

www.mediaopvoeding.nl

www.mediaukkies.nl

www.mijnkindonline.nl

Websites met leerzame apps (met leeftijdswaardering)

www.mijnkindonline.nl

www.digidreumes.nl

www.jufjannie.nl

Bron: dit artikel is een bewerking van een artikel uit De Volkskrant: 'Het iPad-dilemma' (zaterdag 7 februari 2015).

OUDER & KIND

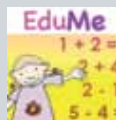

DE LEUKSTE APPS VOOR OP DE ACHTERBANK

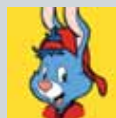
Jumbo Autobingo

Voor: iPad,
ondersteuning voor IOS 7 & 8
Leeftijd: 4+
Prijs: gratis
Autobingo is ideaal voor de lange autoritten van en naar vakantie. Het spel is een leuk tijdverdrijf voor op de achterbank.

EduMe - Plus en Min

Voor: iPad, iPhone, iPod
Leeftijd: 6+
Prijs: € 2,99
Met deze app leer je eenvoudig de eerste beginselen van optellen en aftrekken van getallen.

Bobo

Voor: iPad, iPhone, iPod
Leeftijd: 4+
Prijs: € 1,99
De Bobo-app is ontwikkeld voor kinderen vanaf 4 jaar. Hij bestaat uit vijf gevarieerde spelletjes en biedt eindeloos speelplezier. De app is vooral leuk, maar elk spel heeft ook een leerzaam karakter. Zo leert je kleuter tellen, letters herkennen en combinaties maken.

Mariquita

Voor: Windows 8.1
Leeftijd: 3+
Prijs: gratis
Dit leuke spel helpt jonge kinderen leren tellen. Het doel is eenvoudig: vind de lieveheersbeestjes met het juiste aantal stippen en tik ze op de rug. Blijf spelen totdat je het gouden niveau hebt bereikt.

Dikkie Dik voorleesverhalen

Voor: iPad, Android
Leeftijd: 4+
Prijs: € 1,59
De leukste avonturen worden gepresenteerd in bundels van vier verhalen. De app bevat 1 gratis verhaaltje van Dikkie Dik.

De stoutste pony van stal

Voor: iPad, iPhone
Leeftijd: 6+
Prijs: € 0,79
In deze app voor beginnende lezers vind je een spannend verhaal over Sproet, een nieuwe pony in de manege, en Anne, die dolgraag op paardrijles wil maar niet mag van haar moeder. Sproet is een ijzersterke opvolger van Daar komt aap.

Daar komt Aap

Voor: iPad, iPhone
Leeftijd: 6+
Prijs: gratis
In deze grappige app lees je het boekje Aap naar de stad, ideaal voor beginnende lezertjes.

Rat on a scooter XL

Voor: iPad, iPhone, iPod
Leeftijd: 7+
Prijs: € 0,99, voor Windows 8.1 en Android gratis
"Kick start the scooter and head down to the abandoned suburbs to BURN SOME SERIOUS RUBBER. Perform dangerous STUNTS and jumps on top of the scaffolds in Ratty's boldest adventure ever."

INFO EN TIPS

COLOFON

Redactie: Dick Henderikse, Ronald Kuiper, Liesbeth Melles, Christa Reudink, Renzo Niehof, Peter Lunshof, Inge Lap en Reina Jager & Mariken Schuur, BOP onderzoek en communicatie, Groningen
Fotografie: o.a. Annet Eveleens, Rottum
Vormgeving en opmaak: Rita Ottink, grafisch ontwerper, Kantens
Drukker: Scholma Druk, Bedum

WILT U REAGEREN OP DIT MARENLAND MAGAZINE OF HEEFT U IDEEËN VOOR EEN VOLGEND NUMMER, NEEM DAN CONTACT OP MET DE REDACTIE VIA REDACTIE@MARENLAND.ORG

STICHTING **OPENBAAR ONDERWIJS**
MARENLAND

Wijmersweg 43
9919 BJ Loppersum
T 0596-583320
E onderwijsbureau@marenland.org
www.marenland.org